

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

โดยทั่วไปการดำเนินโครงการพัฒนาของรัฐบาลใดๆ ก็ตาม ย่อมจะดำเนินการไปเพื่อให้เกิดผลดีต่อประชาชนในประเทศ เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น ทำให้ประเทศชาติพัฒนา แต่อย่างไรก็ตามในระยะหลังมานี้ โครงการพัฒนาของรัฐโดยเฉพาะโครงการพัฒนาขนาดใหญ่มักกลับกลายเป็นชนวนก่อประเด็นความขัดแย้งขึ้นระหว่างฝ่ายรัฐบาล และประชาชน

ภาพความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลและประชาชน จากการดำเนินโครงการพัฒนาของรัฐที่ปรากฏชัดเจนเห็นได้จากกรณีตัวอย่าง โครงการสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำแควใหญ่ตอนบน ในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร หรือในชื่อที่รู้จักกันว่า "เขื่อนน้ำโจน"

ช่วงพ.ศ. 2528-2530 ได้เกิดการรวมตัวกันของประชาชนจำนวนมาก เพื่อคัดค้านเขื่อนน้ำโจนซึ่งเป็นเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้าโดยใช้พลังน้ำของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การรวมตัวในครั้งนั้นนับเป็นการรวมตัวกัน เพื่อแสดงประชามติของประชาชนที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการของรัฐครั้งใหญ่ครั้งหนึ่งของประเทศ และนับเป็นความสำเร็จครั้งแรกของขบวนการประชาชนที่ตื่นตัวขึ้นมาพิทักษ์สิทธิประโยชน์ของตนเองไว้ได้ (พนัส ทัศนียานนท์ และ ทวีวงศ์ ศรีบุรี, 2534)

นับตั้งแต่กรณีเขื่อนน้ำโจนเป็นต้นมา กระแสข่าวเกี่ยวกับการรวมตัวของประชาชนเพื่อคัดค้านโครงการต่างๆ เกิดขึ้นเป็นระยะๆ และเกิดขึ้นทุกภาคของประเทศ เฉพาะในปี พ.ศ. 2535 จีริกานูตาลัย (2535) - ได้รวบรวมเรื่องร้องเรียนและคัดค้านเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงตุลาคม พบว่า มีการคัดค้านโครงการที่เป็นของรัฐจากประชาชนและองค์กรต่าง ๆ 13 เรื่อง จากเรื่องร้องเรียน-คัดค้านทั้งหมด 35 เรื่อง ตัวอย่างโครงการพัฒนาของรัฐที่ถูกบันทึกอยู่ในบัญชีเรื่องที่ถูกคัดค้านร้องเรียน เช่น โครงการจัดตั้งศูนย์กำจัดกากอุตสาหกรรม ที่ตำบลหนองหญ้าปล้อง จังหวัด

ชลบุรี การสร้างเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้าเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี โครงการสร้างทางด่วนระบบกระจายจราจร บริเวณชุมชนบ้านครัว โครงการคั่นกั้นน้ำเค็มทะเลสาบสงขลา โครงการเชื่อมแม่วงก์ จังหวัดนครสวรรค์ เป็นต้น

หรือในปีต่อๆ มา ก็มีโครงการพัฒนาของรัฐถูกคัดค้านเพิ่มขึ้น เช่น โครงการเขื่อนเก็บกักน้ำแก่งเสือเต้น จังหวัดแพร่ โครงการเขื่อนเก็บกักน้ำสายบุรี จังหวัดปัตตานี โครงการเขื่อนเก็บกักน้ำคลองนางน้อย จังหวัดตรัง โครงการพัฒนาป่าไม้สนบ้านวัดจันทร์ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ หรือแม้กระทั่งโครงการรถไฟฟ้ามหานครและรถไฟฟ้าชานชาลาของชาวกรุงเทพมหานคร

เป็นที่น่าสังเกตว่าโครงการพัฒนาที่มักจะถูกคัดค้านอยู่เป็นประจำก็คือ โครงการสร้างเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ซึ่งสร้างผลกระทบอย่างมากต่อประชาชนและธรรมชาติสภาพแวดล้อม และสำหรับโครงการที่จะมักถูกประชาชนจำนวนมากรวมตัวกันคัดค้านนั้น มีผู้สรุปว่ามักจะมีลักษณะร่วม ดังนี้

- 1) มีความสูญเสียและผลกระทบจากโครงการชัดเจน และส่งผลกระทบรุนแรงต่อความรู้สึกของประชาชน
 - 2) สิ่งสูญเสียมีความยิ่งใหญ่เช่นป่าทุ่งใหญ่นเรศวร หรือการสูญเสียพื้นที่ป่าทั่วประเทศ หรือภัยพิบัติของการปลูกต้นยูคาลิปตัสขึ้นทดแทนป่าที่กำลังฟื้นตัว
 - 3) โครงการที่สร้างนั้นมีความเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับผลประโยชน์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งอาจมีผลทางการเมืองและเศรษฐกิจ กับกลุ่มผลประโยชน์บางกลุ่ม
 - 4) สถานที่หรือสิ่งสูญเสีย มีคนรู้จักกันมากโดยทั่วไป
 - 5) สถานที่หรือสิ่งสูญเสียอยู่ใกล้ชิดกับเมืองหลวง ซึ่งเป็นที่อยู่ขององค์กรประชาชน และมีคนสนใจเป็นจำนวนมาก
 - 6) เป็นเรื่องที่สื่อมวลชนให้ความสนใจ และติดตามข่าวเป็นจำนวนมาก
- (พนัส ทัศนียานนท์ และทวิวงศ์ ศรีบุรี, 2534)

เมื่อโครงการเหล่านี้ถูกประชาชนเป็นจำนวนมากคัดค้าน ก็มีผลทำให้โครงการบางโครงการไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างได้ตามระยะเวลาที่กำหนด หรือบางโครงการอาจจะต้องหยุดไป ทำให้การลงทุนในบางส่วนที่ทำได้ล่วงหน้าใช้ประโยชน์ไม่ได้ หรือต้องเลื่อนระยะเวลาก่อสร้าง

ออกไปทำให้ต้องใช้งบประมาณเพิ่มขึ้นโดยปริยาย ตัวอย่างเช่น โครงการเขื่อนน้ำโจน เป็นโครงการที่ถูกระงับโดยสิ้นเชิง พลังจากการคัดค้านของประชาชน หรือ โครงการคั่นกั้นน้ำเค็มทะเลสาบสงขลา มีการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมถึง 4 ครั้งในช่วงเวลานับสิบปี ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณไปจำนวนมาก (กรมชลประทาน, 2537) แต่ก็ยังมีข้อขัดแย้งจากประชาชนอยู่ ยังไม่สามารถดำเนินการพัฒนาใดๆ ได้

เหตุใดโครงการพัฒนาโดยเฉพาะโครงการขนาดใหญ่ของรัฐบาลจึงถูกคัดค้าน ถ้าถามนี้มีผู้ให้คำตอบไว้ โดยใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาอาชีพ นั่นคือ เนื่องจากการดำเนินการของรัฐมักไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม ทำให้โครงการที่รัฐบาลกำหนดไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน และมักไม่ได้รับการยอมรับจากประชาชนในที่สุด หรืออีกนัยหนึ่งหากจะกล่าวโดยใช้กรอบทางการสื่อสาร จะเห็นว่าในโครงการพัฒนาของรัฐที่มีปัญหาดังกล่าว มีการไหลของข่าวสารเพียงทางเดียว คือ ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการทำโครงการพัฒนาไหลจากรัฐบาลไปสู่ประชาชน เป็นลักษณะบอกกล่าวให้ทราบ หรือโน้มน้าวชักจูงใจให้เห็นด้วยกับโครงการ ไม่มีการไหลของข่าวสารข้อมูล ซึ่งสะท้อนถึงความความต้องการที่แท้จริงของประชาชนไปสู่รัฐบาล จึงไม่เกิดประสิทธิผลในการสื่อสาร หรือโครงการไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน

อย่างไรก็ตาม แนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมด้วยนั้น เป็นเรื่องที่มีการกล่าวถึงกันมากพอควร เนื่องจากในงานสัมมนาสิ่งแวดล้อม³⁶ ซึ่งเป็นเวทีการสัมมนาเรื่องเกี่ยวกับเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมประจำปีที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ ได้นำเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มาเป็นประเด็นหลัก (Theme) ของการสัมมนา และเป็นประเด็นต่อเนื่องมาถึงการสัมมนาสิ่งแวดล้อม³⁷

แต่สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของรัฐนั้น เป็นเรื่องที่มีความเฉพาะเจาะจงมากกว่า การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาขนาดเล็กต่างๆ ไป หรือในการพัฒนาชุมชน เนื่องจากในการดำเนินการโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ จะต้องอาศัยเทคนิควิธีการเฉพาะด้าน ในการศึกษาผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Impact Assessment หรือ EIA)

หรือในช่วงดำเนินโครงการก็มักจะต้องอาศัยเทคโนโลยีที่ซับซ้อน ต้องอาศัยงบประมาณจำนวนมาก ในการลงทุน โครงการมักจะทำให้เกิดการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมซึ่งมีอยู่จำกัด ในปัจจุบัน และผลจากการดำเนินโครงการจะทำให้เกิดทั้งผู้ที่ได้ประโยชน์ และเสียประโยชน์จำนวนมาก ดังนั้นการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ จึงมีความสำคัญในแง่ที่จะทำให้ผู้ดำเนินโครงการดำเนินโครงการให้ตรงกับความต้องการของประชาชนมากขึ้น ให้การสร้างเขื่อนขนาดใหญ่สามารถอำนวยประโยชน์สูงสุดให้แก่ประชาชน ในขณะที่เดียวกันการจะให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม ก็ต้องทำอย่างระมัดระวังรอบคอบด้วยเช่นกัน ซึ่งแนวทางการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาขนาดใหญ่เหล่านี้ ในปัจจุบันยังไม่ค่อยมีความชัดเจนนักว่าควรจะมีลักษณะเช่นใด ดังนั้นการศึกษาเพื่อหาแนวทางการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของรัฐ จึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในสภาพปัจจุบันที่เราจำเป็นต้องพัฒนาประเทศ และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไปพร้อมๆ กัน

สำหรับการศึกษาเพื่อหาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน ในโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของรัฐในครั้งนี้ จะศึกษาเฉพาะกรณีการสร้างเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ เนื่องจากเป็นกรณีที่จะมักจะถูกประชาชนคัดค้านอยู่บ่อยๆ และการดำเนินโครงการสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ก็มีความหมายถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอันมีอยู่จำกัดซึ่งควรจะมีการใช้อย่างระมัดระวังที่สุด ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ จึงได้ศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของรัฐ เฉพาะโครงการเขื่อนขนาดใหญ่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่จะทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น และเกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยจะศึกษาความคิดเห็นเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนจากคนหลายฝ่ายในสังคม ซึ่งในที่นี้จะศึกษาจาก 4 กลุ่ม ได้แก่ นักวิชาการ ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่จากรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ เจ้าหน้าที่จากองค์กรพัฒนาเอกชน และผู้นำชาวบ้าน

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาถึงบริบทของโครงการเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่
- 2) เพื่อศึกษาการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม และศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการเขื่อน หรืออ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ของรัฐ

3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการเขื่อน หรืออ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ของรัฐ จากนักวิชาการ ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่รัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการเขื่อนขนาดใหญ่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ขององค์การพัฒนาเอกชน และผู้นำชาวบ้าน

4) เพื่อหาข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการเขื่อนขนาดใหญ่ของรัฐ

ขอบเขตของการวิจัย

1) การวิจัยนี้ศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของรัฐโดยเลือกศึกษาเฉพาะโครงการเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ทั้งนี้จะสำรวจจาก

- ปัจจุบันมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการเขื่อนปากมูล เขื่อนแก่งเสือเต้น และเขื่อนป่าสัก แล้วอย่างไรบ้าง

- กรณีที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมแล้วทั้งสามกรณีข้างต้น ประสบปัญหาการมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

ทั้งนี้การรวบรวมข้อมูลได้รวบรวมจาก 2 แหล่งข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มบุคคล 4 กลุ่ม โดยปัญหาการมีส่วนร่วมที่ได้จากการสัมภาษณ์จะหมายถึง ปัญหาการมีส่วนร่วมในโครงการสร้างเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ไม่เจาะจงโครงการ ยกเว้นกลุ่มผู้นำชาวบ้าน ปัญหาการมีส่วนร่วมจะหมายถึงปัญหาการมีส่วนร่วมจากกรณีที่บ้านประสบ ได้แก่ ปัญหาจากเขื่อนปากมูล เขื่อนแก่งเสือเต้น และเขื่อนป่าสัก

และการศึกษาเอกสาร ปัญหาการมีส่วนร่วมจะหมายถึง ปัญหาเฉพาะจากกรณีตัวอย่าง 3 กรณีที่ได้กล่าวมาแล้ว

2) การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของรัฐ เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีการสร้างเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำไม่เจาะจงโครงการ จากบุคคลที่มีความคิดชัดเจนในเรื่องนี้ 4 ฝ่ายที่เลือกขึ้นมาแบบเจาะจง

3) แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการเขื่อนขนาดใหญ่ในที่นี้ จะได้จากการสรุปและวิเคราะห์ในเรื่องบริบทของโครงการ ปัญหาการมีส่วนร่วม และความคิดเห็นของบุคคล 4 ฝ่าย

ข้อจำกัดของการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาข้อมูลในขั้นต้น (Exploratory Research) เพื่อให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาข้อมูลโดยละเอียดต่อไป

สำหรับการศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของรัฐ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้นำชาวบ้าน และจากเอกสารศึกษาเฉพาะกรณีเขื่อนปากมูล เขื่อนแก่งเสือเต้น เขื่อนป่าสัก เป็นการศึกษาปัญหาที่พบจากเฉพาะ 3 กรณีเท่านั้น ส่วนความคิดเห็นของบุคคลฝ่ายอื่นๆ เป็นความคิดเห็นต่อปัญหาการมีส่วนร่วมไม่เจาะจงกรณี

ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคล 4 ฝ่ายรวม 30 ตัวอย่างเพื่อนำไปสรุปและวิเคราะห์เป็นแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของรัฐ เฉพาะโครงการเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำนั้น ข้อมูลที่ได้จะมีความเป็นตัวแทนแต่เป็นตัวแทนอย่างไม่สมบูรณ์ เนื่องจากการเลือกบุคคลมาให้สัมภาษณ์เชิงลึกเป็นการเลือกโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง

นอกจากนี้ ข้อมูลจากเอกสารที่ใช้ในการศึกษาการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม และใช้ศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนกับโครงการเขื่อนปากมูล เขื่อนแก่งเสือเต้น และเขื่อนป่าสัก เป็นข้อมูลที่ได้จากข่าว บทความ และสารคดีในหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นการนำเสนอเหตุการณ์เรื่องราวผ่านความคิดเห็นของสื่อมวลชนอีกต่อหนึ่ง

คำจำกัดความในการวิจัย

โครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของรัฐ เฉพาะโครงการเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำ หมายถึงโครงการสร้างเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำที่มีปริมาตรเก็บกักน้ำตั้งแต่ 100 ล้านลูกบาศก์เมตรขึ้นไป หรือมีพื้นที่เก็บกักน้ำตั้งแต่ 15 ตารางกิโลเมตรขึ้นไป อยู่ในความรับผิดชอบของกรมชลประทานหรือการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เป็นโครงการที่จะต้องทำรายงานผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของโครงการ ยื่นต่อสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม เพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจดำเนินโครงการ (ยึดเกณฑ์ตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เรื่องการกำหนดประเภทและขนาดของโครงการ หรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือเอกชน ที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ 24 สิงหาคม 2535)

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามีส่วนร่วมอย่างสมัครใจกับโครงการเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของโครงการเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตประชาชน

บริบทของโครงการเขื่อนขนาดใหญ่ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของโครงการเขื่อนขนาดใหญ่ และสภาพแวดล้อมอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อโครงการ ซึ่งบริบทเหล่านี้อาจจะมีผลในทางสนับสนุน หรือขัดขวางการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการเขื่อนขนาดใหญ่ของรัฐ

การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับโครงการเขื่อนขนาดใหญ่ของรัฐ หมายถึง การที่หน่วยงานเจ้าของโครงการในที่นี่ได้แก่ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และกรมชลประทาน ได้ให้โอกาสกับประชาชน ในที่นี้หมายถึง ชาวบ้านในพื้นที่ที่จะได้รับความเสียหายจากการสร้างเขื่อน และประชาชนอื่นๆ ที่อาจจะไม่ได้อยู่ในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ เข้ามีส่วนร่วมอย่างสมัครใจในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของโครงการเขื่อนขนาดใหญ่

ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง อุปสรรคขัดขวาง หรือสิ่งที่ไม่ให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสร้างเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ของรัฐตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องการให้เกิดการมีส่วนร่วม

ความคิดเห็นเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนกับโครงการเขื่อนขนาดใหญ่ของรัฐ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคนในงานวิจัยนี้ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับโครงการเขื่อนขนาดใหญ่ ซึ่งประกอบด้วยเรื่อง โครงการเขื่อนขนาดใหญ่ในปัจจุบันเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเพียงพอแล้วหรือไม่ ขั้นตอนที่ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม และควรมีเข้าร่วมอย่างไร ผู้ที่เข้าร่วมควรจะเป็นใครบ้าง และมีลักษณะอย่างไร สิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนกับโครงการเขื่อนขนาดใหญ่ของรัฐ

แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ข้อเสนอแนะของผู้วิจัยที่สรุปและวิเคราะห์จากผลการวิจัย ในเรื่องที่ว่าประชาชนควรเข้ามีส่วนร่วมกับโครงการเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ของรัฐอย่างไร เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น ข้อเสนอแนะนี้จะประกอบด้วยเรื่อง ขั้นตอนของโครงการที่ประชาชนควรจะมีส่วนร่วม และมีส่วนร่วมอย่างไร ผู้ที่เข้าร่วมควรจะเป็นใครบ้างและมีลักษณะอย่างไร สิ่งที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยแนวทางดังกล่าวจะพิจารณาจากบริบทของโครงการ ปัญหาการมีส่วนร่วม และความคิดเห็นจากบุคคล 4 ฝ่าย ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อรัฐบาล ในการกำหนดแนวทางในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของรัฐ โดยเฉพาะการสร้างเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำในอนาคต
- 2) ผลที่ได้จากการวิจัย จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานผู้ดำเนินการโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของรัฐ โดยเฉพาะการสร้างเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำ ในการจัดการสื่อสารที่เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการ
- 3) เมื่อรัฐบาลจัดทำโครงการสร้างเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในแนวทางที่เหมาะสมแล้วจะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น